

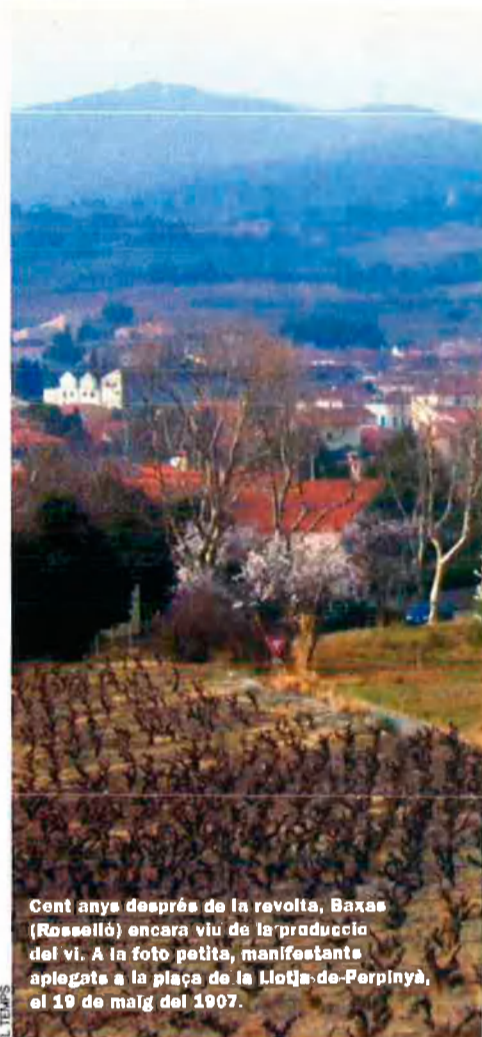
L'any 1907, el sector vitícola nord-català i llenguadocià pateix una misèria molt forta. La reestructuració de la vinya després de la crisi de la fil·loxera, a les acaballes del segle XIX, aprofita especialment als productors més grossos, que han resistit més fàcilment la invasió destructora del petit pugó groc. Efectivament, la utilització dels plançons americans, resistents a la fil·loxera però que afavoreixen el desenvolupament d'altres malalties, obliga els vinyaters a augmentar els rendiments, i en conseqüència a produir vins menys forts. Al 1904, a Catalunya Nord, més de dos terços dels vins produïts declaren tenir menys d'onze graus. Així, el frau es generalitza entre els grans productors, llavors minoritaris, però que es beneficien d'una sorprenent benevolència de les autoritats. Els mètodes són diversos: afegir aigua als vins forts o alcohol als vins febles, la xaptalització, que consisteix a afegir sucre abans de la fermentació, o encara la confecció de vins a partir de raïms secs. Alguns fins i tot fabriquen vi, amb una barreja d'aigua, tanins, glucosa, alcohol i extractes de tota mena. Els vins d'importació italians i sobretot algerians poden servir de base a l'elaboració d'aquests productes dubtosos. En un context de frau, de forta importació i, a vegades, de sobreproducció, la majoria dels vinyaters nord-catalans i llenguadocians, els petits productors de vins naturals, es veuen condemnats a una ruïna i una misèria terribles. I amb ells, és tota l'economia local, esclava del monocultiu de la vinya, que perilla.

180.000 manifestants a Perpinyà. Junts dins la misèria, els vinyaters saben que s'han d'unir per mostrar llur ràbia i descontentament. Així, al mes de febrer, la lluita comença. Al vilatge de Baixàs, el 18 de febrer, la comuna decideix fer vaga d'impostos, que ja no pot pagar, i els vinyaters creen una cooperativa socialista "Els proletaris vinyaters de Baixàs". El mateix dia, a Argeliers, vuitanta-set vinyaters liderats per Marcelin Albert marxen a Narbona per exigir una "comissió d'investigació parlamentària sobre la viticultura". Aquest serà l'inici del moviment. Tres-cents el 24 de ma-

Els vinyaters de Catalunya Nord i d'una part del Llenguadoc engegaven al febrer del 1907 una lluita, que duraria més de quatre mesos, per posar fi al frau en la producció de vi que els condemnava a la misèria. La revolta s'apagà al juny del mateix any, després que l'exèrcit hagués mort uns manifestants, però els problemes van continuar.

Cent anys de revolta vinyatera

rg, cinc mil el 14 d'abril, quinze mil el 21... Els vinyaters es manifesten en les viles vinícoles occitanes. El 19 de maig, a Perpinyà, més de cent vuitanta mil persones són als carrers, pel quart gran míting, després de Lesinhan, Narbona i Besiers. El frau es declara el principal culpable de la misèria. Els manifestants nord-catalans porten unes petites branques de pins i d'ametllers, per respondre al prefecte, que, pocs dies abans, havia declarat: "Per què els vinyaters no arrenquen la vinya? Que plantin pins i ametllers!" El 9 de juny, a Montpeller, més de sis-centes mil persones manifesten llur voluntat de viure dignament al país, gràcies al treball de la vinya. Ernest Ferroul, batlle de Narbona, anuncia la seua dimissió; el seguiran un gran nombre

Cent anys després de la revolta, Baxas (Roselló) encara viu de la producció del vi. A la foto petita, manifestants aplegats a la plaça de la Llotja de Perpinyà, el 19 de maig del 1907.

I la crisi encara continua

L'any 1907 va viure un avanç en la reglamentació relativa als vins. La llei votada el 29 de juny, a més de les mesures contra la xaptalització i l'aigüalment, imposava una declaració de collita i reconeixia als sindicats el dret de ser la part civil en la repressió dels fraus. El 15 de juliol, una altra llei regulava la circulació dels vins i dels alcohols. És també a conseqüència d'aquesta revolta vinyatera que la llei el va classificar com a "producte obtingut exclusivament de la fermentació alcohòlica, total o parcial, de raïms frescos o de

de batlles els dies següents. Georges Clémenceau, ministre de l'Interior i president del Consell, refusa les dimissions, i posa en pràctica una repressió implacable. Les detencions dels principals dirigents del moviment vinyater —tret de Marcelin Albert, que s'amaga

al seu vilatge—, i especialment d'Ernest Ferroul, fomenten l'odi dels vinyaters per un estat que no els escolta i els envia l'exèrcit. Aquest mateix dia, el 19 de juny, els vinyaters s'enfronten als militars, a Narbona. L'exèrcit fa servir les armes, i mata sis persones.

Un representant d'Argeliers pronuncia una frase històrica: "Demanaven pa. Els hi han donat plom." L'endemà, el 20 de juny, els nord-catalans excitats per les notícies provinents de Narbona, es retroben davant la prefectura. A la iniciativa d'un militant monàrquic —els monàrquics veien en el moviment una oportunitat de fer caure la república— un grup entra dins la prefectura a la recerca del prefecte absent, i incendia l'edifici. Mentrestant, a Montpeller on Ferroul i el comitè d'Argeliers són detinguts, la violència és evident. Per apagar ràpidament el moviment, el Govern promulgarà una sèrie de mesures, entre les quals el 29 de juny, la prohibició d'aigualir els vins i dels abusos en la xaptalització. Els detinguts són posats en llibertat provisional. Al mes de juliol, la calma ha tornat i, després d'un any 1908 catastròfic per a la venda del vi, el mercat torna a pujar els anys següents. El frau s'ha limitat, però, els problemes de fons de la viticultura no han pas estat resolts.

Pere Habet

most de raïms". Aquesta legislació, evidentment completada posteriorment, marca encara avui la producció i el mercat dels vins a l'estat francès. Al llarg dels anys, però, el baix nivell de vida dels vinyaters es va mantenir. En són testimonis les diverses crisis del segle vint. Als anys trenta, els manifestants cridaven "no a les importacions de vins d'Algèria". L'any 1957, el mercat comú europeu apareixia com un nou perill. Una nova revolta contra el frau en la producció i la importació acabà, l'any 1976, amb la mort de dues persones a Montredon, conseqüència d'una repressió molt forta decidida per la maquinària estatal. Als anys vuitanta, la crisi

dels vins dolços naturals portava lentament el sector cap a una situació dramàtica: l'actual. Avui dia, és a una crisi d'abast mundial que s'han d'enfrontar els vinyaters nord-catalans, incapaços de rivalitzar amb nous països productors en la producció de varietats de vi similars. Per tant, el sector cerca de posicionar-se en un mercat de vins autèntics, de qualitat i diferents. Una alternativa necessària, però per ara de difícil vivabilitat. Finalment, les similituds amb la crisi de 1907 persisteixen: un poder adquisitiu molt baix, l'especulació amb el vi, conscienciació creixent i, sobretot, voluntat de viure de la seua producció i del seu saber fer.